

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.46.2017.AKo

Warszawa, 04 stycznia 2018 r.

**Pani
Alicja Wójcik
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Mirowie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 4 i 6 – 8 grudnia 2017 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mirowie.

Przedmiotem kontroli był stan zatrudnienia i kwalifikacje kadry zatrudnionej w ośrodku pomocy społecznej, prawidłowość przyznawania zasiłków stałych oraz kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w dps, z uwzględnieniem działań podejmowanych w celu ustalenia możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób zobowiązanych do jej udzielania w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do 3 grudnia 2017 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 8 grudnia 2017 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że posiada Pani kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe określone w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Osoby zatrudnione na stanowiskach pracowników socjalnych posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu zgodnie z art. 156 ust. 1 i 3 oraz art. 116. W okresie podlegającym kontroli Ośrodek spełniał ustawowy wymóg zatrudnienia wskazany w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy w formie zasiłku stałego odbywało się na wniosek strony. Ośrodek kompletował dokumentację stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia sprawy i sporządzał rodzinny wywiad środowiskowy. Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej aktualizacje wywiadu środowiskowego przeprowadzano z osobami korzystającymi ze stałych form pomocy nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Pracownicy socjalni sprawdzali, czy osoby pobierające zasiłek stały nie posiadają uprawnień do świadczeń z systemu emerytalno-rentowego z ZUS lub KRUS. Do wywiadów dołączano dokumenty i oświadczenia, w tym oświadczenia o stanie majątkowym zgodnie z zapisami art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.

Świadczenia w formie zasiłku stałego ustalano i realizowano w prawidłowej wysokości zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz na odpowiedni okres czasu – bezterminowo lub na okres obowiązywania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Decyzje administracyjne ustalające prawo do zasiłku stałego zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek przeprowadził postępowanie administracyjne w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z tytułu zbiegu uprawnień do zasiłku stałego oraz świadczeń przyznanych przez organ emerytalno-rentowy za okres, za który wypłacono zasiłek stały.

W okresie podlegającym kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie skierował 4 osoby do domu pomocy społecznej. Ponościł także odpłatność za 1 osobę przebywającą w domu pomocy społecznej na podstawie decyzji kierującej wydanej przed okresem podlegającym kontroli. Wszystkie osoby wymagające tej formy wsparcia zostały skierowane i przebywają wyłącznie w domach pomocy społecznej, nie zaś w prywatnych placówkach opiekuńczych.

W skontrolowanych sprawach skierowania nastąpiły na podstawie wniosków. W badanym okresie nie było skierowań na podstawie postanowienia sądu. Ośrodek kompletował dokumentację stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia sprawy i sporządzał rodzinny wywiad środowiskowy. W dokumentacji znajdowały się wywiady aktualizacyjne, przeprowadzone przez pracownika socjalnego domu pomocy społecznej nie rzadziej niż co 6 miesięcy, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kwota odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej została ustalona zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, a wydane decyzje administracyjne zawierały niezbędne elementy określone w k.p.a.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 2 decyzji administracyjnych uchylających prawo do zasiłku stałego stwierdzono ich wydanie bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Ponadto w 1 przypadku znajdujący się w aktach wywiad środowiskowy został przeprowadzony z datą późniejszą niż data wydania decyzji.
2. Stwierdzono brak rzetelności i staranności w sporządzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych:
 - w 1 przypadku ustalania uprawnień do zasiłku stałego wywiad środowiskowy przeprowadzono po terminie, o którym mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
 - przyjmowane do akt sprawy oświadczenia klientów, w tym oświadczenia o stanie majątkowym zawierały puste pola, nie wpisywano także dat;
 - w 2 przypadkach oświadczenia klientów były złożone po terminie przeprowadzenia wywiadu, co świadczy o przeprowadzeniu przez pracowników socjalnych wywiadów bez wymaganych dokumentów;
 - w 1 przypadku druk wywiadu, cz. 1 był wypełniony lakonicznie, nie były uzupełnione: dane osób zobowiązanych do pomocy, sytuacja dochodowa rodziny, wydatki rodziny, sytuacja rodzinna osób wspólnie zamieszkujących, sytuacja zawodowa, sytuacja zdrowotna.
3. W 1 przypadku przeprowadzono wywiad cz. II bez skompletowania wymaganych dokumentów, gdyż osoba zobowiązana nie wyraziła zgody na alimentację.
4. W 1 przypadku do dochodu rodziny doliczono dochód utracony, który nie powinien być uwzględniany, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej oraz w przypadku 1 wywiadu środowiskowego pracownik socjalny dokonał oceny sytuacji materialnej klienta na podstawie jego oświadczeń o dochodach sprzed 2 miesięcy, co również jest niezgodne z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.
5. Praca socjalna nie była na ogół odnotowywana w aktach osób korzystających z pomocy. W niektórych przypadkach zamieszczonych wpisów nie można natomiast uznać za pracę socjalną bądź nie dają one żadnego obrazu tej pracy, np. *pracownik socjalny w czasie przeprowadzania wywiadu poinformował o kontynuacji zasiłku stałego za 6 m-cy, pan (..) został poinformowany, że wywiad środowiskowy zostanie przeprowadzony powtórnie w m-c III/2018 r.*, co nie stanowi pracy socjalnej, o której mowa w art. 6 ust. 12 ustawy z dnia

12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz narusza zapisy art.17 ust.1 pkt 10 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy.

6. Plan pomocy w wywiadach znajdujących się w aktach osobowych był zatwierdzany przez Panią pieczęcią z *upoważnienia Wójta*. W 1 przypadku plan pomocy został zatwierdzony z datą wcześniejszą niż data przeprowadzenia wywiadu i data przyjętych oświadczeń.
7. W 3 skontrolowanych postępowaniach, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej stwierdzono, że początkowy okres przyznania świadczenia w formie zasiłku stałego ustalono niezgodnie z zapisami art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.
8. Przy zmianie wysokości świadczenia w decyzjach zmieniających nie odnoszono się do decyzji pierwotnych, tj. decyzji na mocy których strony nabyły prawo do świadczenia lecz zmieniano ostatnie decyzje w sprawie, co jest niezgodne z art. 155 k.p.a. Ponadto decyzją Nr GOPS.5100.1.2017 z 30.11.2017 r. uchylono decyzję, która była już uchylona decyzją z dnia 26.01.2009 r., a nie decyzję ustalającą prawo do świadczenia oraz w przypadku 1 decyzji przyznającej prawo do zasiłku stałego w uzasadnieniu decyzji powołano wniosek z dnia 20.09.2017 r. jako wszczęcie postępowania, pomimo że w aktach był protokół przyjęcia wniosku z 06.09.2017 r.
9. Wydanie decyzji w 1 przypadku dotyczącym skierowania do domu pomocy społecznej oraz 1 decyzji wygaszającej prawo do zasiłku stałego z powodu zgonu świadczeniobiorcy nastąpiło z naruszeniem art. 35 i 36 k.p.a.
10. W rozstrzygnięciu 1 decyzji uchylającej decyzję przyznającą zasiłek stały nie wskazano daty, od której klientce nie przysługuje prawo do zasiłku stałego. Ponadto w uzasadnieniu decyzji zobowiązano do zwrotu pobranego zasiłku stałego za październik 2017 r. Stosownie do art. 107 k.p.a. zadaniem uzasadnienia jest przekonanie strony o prawidłowości rozstrzygnięcia. Rozstrzygnięcie powinno być zatem sformułowane precyzyjnie.
11. W 1 przypadku decyzję zmieniającą odpłatność za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej wydano z datą wsteczną, pomimo braku podstaw by uchylać lub zmieniać decyzję przyznającą prawo do określonych świadczeń z pomocy społecznej ze skutkiem wstecz.
12. W 1 przypadku potwierdzenie odbioru decyzji nastąpiło bez wskazania daty odbioru decyzji, co jest niezgodne z art. 46 § 1 k.p.a.

13. Kierownik GOPS jest w Ośrodku jedyną osobą upoważnioną do podpisywania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Za powstanie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie oraz Wójt Gminy Mirów.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Wydawać decyzje administracyjne po przeprowadzeniu aktualnego rodzinnego wywiadu środowiskowego, stosownie do art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 poz. 1769, z późn. zm.).
2. Zwiększyć nadzór merytoryczny w odniesieniu do zatrudnionych w jednostce pracowników socjalnych w zakresie:
 - przeprowadzania wywiadów środowiskowych zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788);
 - poprawności, staranności i rzetelności sporządzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym wypełniania przez pracowników socjalnych wszystkich przewidzianych pól oraz rzetelności oceny sytuacji dochodowej i majątkowej osób/rodzin korzystających z pomocy zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.
3. W przypadku osób korzystających z pomocy finansowej dokonywać rozeznania sytuacji rodziny zobowiązanej do alimentacji, mając na uwadze możliwość skorzystania z rozwiązania wskazanego w art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
4. Ustalać uprawnienia do świadczeń z pomocy społecznej lub ich brak zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, tj. na podstawie dochodu z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu przez klientów na podstawie dochodów z miesiąca, w którym wniosek został złożony.
5. Zwiększyć nadzór nad dokumentowaniem prowadzonej pracy socjalnej, będącej jednym z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego, tak aby dokonywane w wywiadach zapisy oddawały istotę jej faktycznego prowadzenia przez wykazanie odpowiedniej dynamiki

podejmowanych działań, mających na celu pomoc oraz wzmacnianie osób i rodzin w odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, stosując przepisy art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

6. Zatwierdzać plan pomocy rodzinom lub osobom ubiegającym się o pomoc po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji podpisem, datą i pieczętą imienną.
7. Przyznawać świadczenie począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.
8. Zmieniać decyzje, na mocy której strony nabyły prawo do świadczeń z systemu pomocy społecznej zgodnie z przepisami k.p.a., tj. wyłącznie w odniesieniu do decyzji pierwotnych.
9. Wydawać wszystkie decyzje administracyjne bez zbędnej zwłoki w terminie ustalonym w art. 35 i art. 36 k.p.a.
10. Stosownie do art. 107 k.p.a. formułować i zapisywać rozstrzygnięcie decyzji w taki sposób, by nie było wątpliwości czego ono dotyczy i jakie uprawnienia zostały stronie przyznane lub uchylone.
11. Przestrzegać przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej w zakresie poprawności wydawanych rozstrzygnięć w przypadku zmiany decyzji przyznającej prawo do określonych świadczeń z pomocy społecznej mając na względzie konstytutywny charakter decyzji.
12. Doręczać decyzje administracyjne zgodnie z przepisem art. 39 i 46 § 1 k.p.a.

Uwagi i wnioski:

Zgodnie z zapisem art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej wystąpić do Wójta o udzielenie upoważnienia kolejnej osobie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nie złożenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej**

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Zgodnie z art.130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017, poz. 1769 z późn. zm.), ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Artur Siwiorek
Wójt Gminy Mirów